

Tuomikirvoja luvassa vähän kasvukaudelle 2008

Irmeli Markkula, MTT

Tuomikirvakanta on tänä vuonna enimmäkseen vähäinen koko maassa. Suurin esiintymä on Hauhon Eteläisissä. Pohjanmaalla Lohtajalla ja Isossakyrössä tuhoriski on myös olemassa. Tammelan Venesillalla talvimunien määrä oli kohtalainen.

Tuomikirvaennuste kertoo tällekin kasvukaudelle luvassa olevan tuomikirvojen tuhoriskin.

Eniten tuomikirvan talvimunia oli Hauhon Eteläisissä, 105 talvimunaa sataa silmua kohti todennäköisen kuolleisuuden vähentämisen jälkeen.

Pohjanmaalla on lähes joka vuosi tuomikirvan seuranta vaativia alueita. Tänä vuonna kotimainen kirvakanta oli toiseksi suurin Isossakyrössä, 40 kpl. Seuraavaksi eniten munia löytyi Lohtajalta, 30 kpl.

Tammelan Venesillalla munamäärä oli 27 ja Tammisaaren Bromarvissa 16. MTT Maaningalla munien määrä jää 13:een ja MTT Laukaalla 11:een. Muissa näytteenottopaikoissa munia oli nolasta kuuteen.

Tuomikirvojen ennustekartalla on edelleen valkoisia alueita, joista ei ole saatu näytteitä. Lisäksi munamäärät vaihtelevat paljon melko läheisilläkin paikoilla. Niinpä tuomikirvoja on tarkkailtava kesäkuun alkupuolella.

Kotimainen kirvakanta siirtyy viljelyksille kesäkuun ensimmäisellä viikolla, jos kanta on runsas ja kesäkuun puolivälissä, jos kirvoja on vähän. Viljan versontavaiheessa lisääntyminen on erityisen nopeata, mutta hidastuu korrenkasvun alkaessa. Kirvat voivat lisääntyä orasmailla viikossa jopa 30-kertaisesti.

Tuomikirvat tarkkailussa

Tuomikirvatilannetta seurataan alkukesällä keltaisilla liimapyydyksillä eri puolilla maata. Jokioinen–Helsingin Kumpula -linjalla toimii viime vuoden tapaan kuusi viirihaavia toukokuun alkupuolelta kesäkuun loppuun. Viirihaavit koetaan ja hyönteiset tunnistetaan kahdesti viikossa. Viirihaaveilla seurataan tuulien mukana kulkeutuvia hyönteisiä.

Jos Ilmatieteen laitos varoittaa suuresta hyönteismigraatiosta, viritetään Uudenmaan alueelle laaja keltapyydyksverkosto. Lajimäärityksen jälkeen varoitetaan viljelijöitä, jos tulossa on tuomikirvoja, kaalikoita tai muita tuhohyönteisiä. Kotimaisten kirvojen siirtymistä oraille seurataan KasperIT:n viljasivuilla osoitteessa www.mtt.fi/kasperit .

Tuomikirvan torjunta on tarpeen, jos kirvoja löytyy orastumis- tai versontavaiheessa vähintään joka viidennestä kasvista. Pellolla kannattaa kesällä käydä lähes päivittäin tarkkailemassa tilannetta, koska tuomikirvat lisääntyvät hyvissä kasvuoloissa nopeasti. Kuivina kesinä tuomikirvat piiloutuvat auringolta oraan tyvelle mullan alle.

Siivellinen ja siivetön kirva

Siivellistä ja siivetöntä tuomikirvaa on joskus vaikea uskoa samaksi lajiksi. Siivellinen tuomikirva lentää tuomista viljapelloille, ja siivetön muoto elää orailta. Siivellisen tuomikirvan pää ja keskiruumis ovat mustat ja takaruumis vihreähkö. Yleisilme on musta. Orailta lisääntyvä siivetön tuomikirva on puolestaan tumman vihreä ja peräpää on punertavan ruskea.

Näin tuomikirvaennuste laaditaan

Tuomikirvaennuste pyritään laskemaan vuosittain samoista tuomista eri puolilta maata. Oksat kerätään marraskuun aikana ja lähetetään Jokioisiin laskettaviksi. Kultakin paikkakunnalta otetaan näyte 3–5 pellon läheisyydessä kasvavasta tuomesta tai pensasryhmästä. Kustakin puusta otettavasta näytteestä pitää löytyä sata elävää silmua, joiden ympäriltä tuomikirvojen kiiltävän mustat talvimunat lasketaan. Kuivuneita oksia ei kannata lähettää, ei myöskään vaahteran, koivun, haavan tai pajujen oksia.

Oksia saadaan MTT:n toimipaikoilta, eräiltä koetiloilta, maaseutukeskusten neuvojilta, joiltakin maatalouskouluilta ja viljelijöiltä. Lisää näytteitä kaivataan ennusteen varmistamiseksi.

Oksat pilkotaan käsittelyn helpottamiseksi ja munat lasketaan mikroskoopin avulla. Tuloksesta vähennetään tuomikirvojen todennäköinen kuolleisuus, joka on suurin Pohjois-Pohjanmaan rannikolla, 90 %. Etelä-Pohjanmaan rannikkoalueella tuomikirvojen kuolleisuus on 75 %, Etelä-Suomen rannikkoalueella 65 % ja Sisä-Suomessa 55 %. Rannikkoalue on 0–80 kilometrin etäisyydellä rannikosta.

Munat voi toki laskea itsekin, mutta silloin on noudatettava annettuja ohjeita, jotta tulokset olisivat käyttökelpoisia.

Tuomikirvojen tuhoriski on pieni, jos munien määrä jää alle 15 munaan sataa silmua kohti. Tuhot ovat mahdollisia, jos munien määrä on 15–40. Tuhoriski on suuri, jos munien

